

**BALLAI LÁSZLÓ**

*Tér*

© COPYRIGHT 1998, BALLAI LÁSZLÓ. MINDEN JOG FENNTARTVA.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A  
[HTTP://WWW.VASAROS.COM/ART/BALLAI/](http://www.vasaros.com/art/ballai/)  
OLDALRÓL SZÁRMAZIK.

A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA  
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.

E-MAIL: [BALLAI@VASAROS.COM](mailto:BALLAI@VASAROS.COM)

(P) 2002, BY [VASAROS DOT COM](http://www.vasaros.com)

A tér az idővel együtt az anyag létezésének alapformája, filozófiai kategóriaként az állandó mozgásban lévő anyagi jelenségek, folyamatok objektív egymásmellettségét és távolságát jelöli. Ellentmondásos természetű, mert véges egységek végtelen láncolatából áll, ezért a folyamatosság, egyszersmind a megszakítottság is a sajátja.

Ezerkilencszázötvenhárom március hatodikán, a Dékány utca egyes számú ház padlasteréből a tetőre lépve Vörös Béla látta mindezt, ha lenézett a Moszkva térre. Vörös, a Fővárosi Kéményseprőipari vállalat fizikai állományú dolgozója végigengedte a golyót a kéményen, majd drótseprőjével kezelésbe vette a kémény torkát. Szerszámát ütemesen sikatolva tapasztalati ismereteket gyűjtött az anyagi lét tér és idő melletti további sajátosságáról – a mozgásról. Most azonban abbahagyta a műveletet, mellényzsebéből egy laposüveget vett elő, meghúzta, letelepedett a kémény szélére, és rágyújtott, elvégre neki is jár a szakszervezeti szünet. A térre süllyesztette pillantását.

Ott hangyaméretűvé zsugorodott emberek jártak-keltek, amely mozgás innen föntről inkább zsongás látszatát keltette, mintha azok a lények ott lent valóban egy óriási – talán még a Moszkva térnél is nagyobb – hangyaboly dolgozói lettek volna. Mindenki sietett, vagy legalábbis tempósan lépdelt. Valami nagy tervszerűség cselekvő részesei voltak mindahányan, és e folyamatban egy percnyi késlekedés is végzetes lehetett. Svájci sapkájukat mélyen homlokukba húzva, lódenkabátjukat összezárva szaporították lépteiket a Moszkva tér népei, miközben a megafon vidám munkásmozgalmi dalokat bömbölt feléjük, hogy jó kedvre derítse őket. Vörös elszívta a cigarettáját, és az utca felé pöckölte. A cigaretta azonban letért számított röppályájáról, és beesett az egyik erkélyre a második emeleten, ahol egy kisgyermek játszadozott fa teherautójával. Az arca mellett elrepülő izzó tárgytól megriadva Péterke a kelleténél nagyobbat taszított a játékszerén, ami lebillent az erkély széléről. A gyermeket nem elégítette ki az a körülmény, hogy a mozgás egy új változatával, a szabadeséssel ekképp megismerkedhetett, és játéka elvesztése fölött érzett keserűségében sírva fakadt.

Hirtelen leállt a zene, és a megafonba egy komor hang lassan, tagoltan azt mondta:

– Megszakítjuk adásunkat. Sztálin elvtárs meghalt. Egy perces néma gyásszal adózzunk emlékének.

Megmerevedett a tér. Mindaz a sietség, amely az előbb látható volt, most néma céltalansággá változott. A tizenkettes busz indító csengője éppen felhangzott, de a kalauz gyorsan lekapcsolta. A virágáros visszahuppantotta a megrendelt szegfűt a vázába, úgy vágta magát vigyázzba. A trafikos gyorsan eldobta a cigarettáját, szinte a sepregetést éppen abbahagyó utcaseprő lába elé, de az sem hajolhatott le a váratlan ajándékért, amíg le nem telik az egy perc. Péterke pedig keservesen zokogott. Hangja eljutva a kalauz, a trafikos, a virágáros és a szemetes fülébe, tovább súlyosbította a gyászt.

– Melyik nyavalyás pöckölte az erkélyre a csikkjét? – harsant fel egy erőteljes női hang. – Nem tud vigyázni? És ha kiégeti a gyerek szemét? Hogy milyen emberek vannak manapság!

Vörös úgy a bemondás, mint a kiszólás következtében meredten állt a tetőn. Igaz, még soha nem gondolkozott azon, mit is jelent számára Sztálin elvtárs. Négy évvel azelőtt a vállalatnál alaposan leszorították a normát a kollégákkal, hogy minden brigád kiváló eredményt érjen el a Sztálin elvtárs hetvenedik születésnapjára rendezett munkaversenyen. Azt követőleg azonban folyamatosan elvárták tőlük a tervtúlteljesítést, úgyhogy most már

majdnem annyit kellett dolgozniuk, mint amire képesek voltak. Ez az ügy tehát valamiképpen összefüggésben állt Sztálin elvtárral. De azt végképp nem gondolhatta meg Vörös, hogy mit jelenthet számára Sztálin elvtárs halála, mert ennek a bekövetkeztére senki nem gondolt. A rendszer működésével teljesen összeegyeztethetetlennek tűnt, hogy Sztálin elvtárs meghaljon. És most Vörös mégis néma vigyázzban állt a Dékány utcai ház tetején, csakúgy, mint minden ember odalent a téren.

Ekkor, a metafizikus tér túloldalán feltűnt egy mozgó objektumláncolat, azaz egy babakocsit toló anya, aki – mint azt Vörös jól látta – a tizenkettes busz felé igyekezett. Mint a szpartakiád óriás műlesiklószámában a szovjet síelők, oly ügyességgel cikkcakkozott a panoptikumi figurák közt a fiatalasszony. Talán nem hallotta volna a megafont, részleges vagy teljes halláskárosodás okán, vagy nem akarta hallani, vagy egyenesen kapóra jött neki az anyag természetének ama sajátossága, hogy Sztálin elvtárs meghalt, mert így a megszakított idejű térben éppen végrehajthatta azt az egységnyi mozgást, melyáltal elérhette a buszt, hogy az egyed-, törzs- és társadalmi fejlődés érdekében kisbabáját mielőbb megszoptathassa?

Nem tudni. Annyi bizonyos, hogy Vörös, a kéményseprő végtelenül elcsodálkozott a történteken, egészen megfélekedezett laposüvegéről, és hosszú ideig bámult a gyász, a néma vigyázzállás végeztével felbolydult teret elhagyó tizenkettes busz után, amelynek a hátsó ajtaja kis híján rácsukódott egy babakocsira.

*Budapest, 1998. szeptember 14*